

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Fortumin hallinto perustuu lakiin, yhtiön yhtiöjärjestykseen sekä listayhtiöiden hallinnointikoodiin, joka astui voimaan lokakuussa 2010. Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) on laadittu uuden hallinnointikoodin suosituksen 54 ja arvopaperimarkkinalain 2 luvun 6 §:n mukaisesti. Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetaan yhtiön toimintakertomuksesta erillisenä.

Fortum noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Yhtiö on listattu NASDAQ OMX Helsinki -pörssissä ja noudattaa pörssin sääntöjä sekä Finanssivalvonnan sääntöjä ja määräyksiä. Fortumin pääkonttori sijaitsee Espoossa.

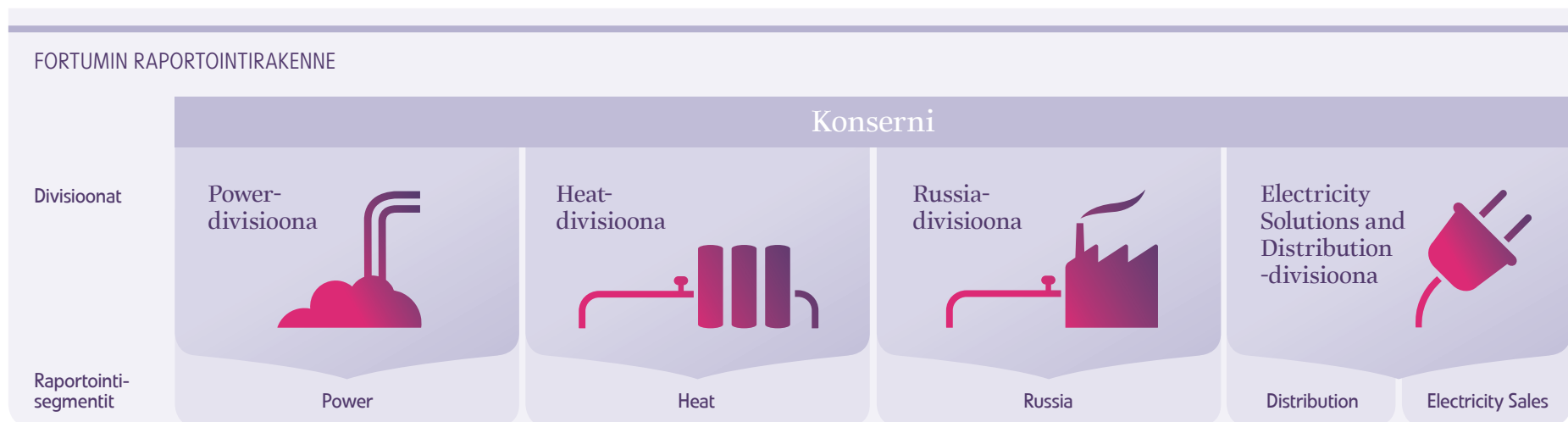
➔ Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi on saatavilla Arvopaperimarkkinayhdistyksen verkkosivulta (www.cgfinland.fi).

Fortum laatii konsernitilinpäätöksen ja osavuositarkastukset kansainvälisten EU:n hyväksymien IFRS-raportointistandardien, arvopaperimarkkinalain ja soveltuvien Finanssivalvonnan standar-

dien sekä NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sääntöjen mukaisesti. Yhtiön toimintakertomus ja emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain ja kirjanpitolautakunnan ohjeiden ja lausuntojen mukaisesti. Tilintarkastuskertomus kattaa toimintakertomuksen, konsernitilinpäätöksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen.

Konsernin organisaatio

Fortum-konsernin hallinnosta ja toiminnasta vastaavat yhtiökokous, hallituneuvosto, hallitus ja sen kaksi valiokuntaa sekä toimitusjohtaja konsernin johtoryhmän avustamana. Hallitus valvoo yhtiön tuloskehitystä,

hallintoa ja organisaatiota. Hallintoneuvosto, hallitus ja konsernin johtoryhmä ovat erillisiä hallintoelimiä, eikä yksittäinen henkilö voi olla jäsen kuin yhdessä näistä.

Operatiivisesta toiminnasta konsernitasolla vastaa toimitusjohtaja konsernin johtoryhmän avustamana. Divisioonatasolla toiminnasta vastaavat divisioonien johtajat johtoryhmiensä avustamina.

Yhtiökokous

Osakkeenomistajat voivat käyttää päätösvaltaansa asianmukaisesti koolle kutsutussa yhtiökokouksessa joko itse henkilökohtaisesti tai asiamiehensä kautta. Hallitus huolehtii yhtiöjärjestyksen ja Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin mukaisesti yhtiökokouksen koollekutsumisesta. Kutsu yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kolme kuukautta ja viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta julkaisemalla se kahdessa hallituksen määräämässä sanomalehdessä. Yhtiökokouskutsu on kuitenkin toimitettava vähintään yhdeksän päivää ennen osakeyhtiölain 4 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

Varsinainen yhtiökokous pidetään kerran vuodessa viimeistään kesäkuussa. Ylimääräinen yhtiökokous on pidettävä, kun hallitus tai hallintoneuvosto katsoo siihen olevan aihetta tai milloin laki sitä muutoin edellyttää.

Osakkeenomistajien nimitysvaliokunta

Fortumin vuoden 2010 varsinainen yhtiökokous päätti asettaa osakkeenomistajien nimitysvaliokunnan valmistelemaan hallituksen jäseniä ja hallituspalkkioita koskevat ehdotukset seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle. Päätöksen mukaisesti nimitysvaliokuntaan valitaan kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajat, ja valiokuntaan kuuluu lisäksi asiantuntijajäsenenä hallituksen puheenjohtaja.

Osakkeenomistajia edustavien jäsenten nimeämisoikeus on niillä kolmella osakkeenomistajalla, joiden osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä on suurin varsinaista yhtiökokousta edeltävän marraskuun 1. päivänä. Mikäli osakkeenomistaja ei haluaisi käyttää nimeämisoikeuttaan, nimeämisoikeus siirtyisi seuraavaksi suurimmalle omistajalle. Suurimmat osakkeenomistajat määrättyvät niiden arvo-osuusjärjelmään rekisteröityjen omistustietojen perusteella, kuitenkin siten, että sellaisen omistajan omistukset lasketaan yhteen, jolla on arvopaperimarkkinalain mukainen velvollisuus ilmoittaa tietyistä omistusmuutoksista (liputusvelvollinen omistaja), jos omistaja ilmoittaa viimeistään 29.10. kirjallisesti yhtiön hallitukselle sitä vaativansa.

Nimitysvaliokunnan koollekutsujana toimii hallituksen puheenjohtaja, ja valiokunta valitsee keskuudestaan

puheenjohtajan. Nimitysvaliokunnan tulee antaa ehdotuksensa yhtiön hallitukselle viimeistään varsinaista yhtiökokousta edeltävän helmikuun 1. päivänä.

Marraskuussa 2010 osakkeenomistajien nimitysvaliokuntaan valittiin seuraavat henkilöt: Pekka Timonen, ylijohdaja, valtioneuvoston kanslia, omistajaohjausosasto; Harri Sailas, toimitusjohtaja, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen ja Mikko Koivusalo, sijoitusjohtaja, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma. Fortumin hallituksen puheenjohtaja Matti Lehti toimii valiokunnan asiantuntijajäsenenä.

Osakkeenomistajien nimitysvaliokunta päätti kokouksessaan 1.2.2011 ehdottaa 31.3.2011 pidettäväksi kutsutulle yhtiökokoukselle, että hallituksen puheenjohtajaksi valitaan Sari Baldauf ja varapuheenjohtajaksi Christian Ramm-Schmidt, ja että jäsenet Esko Aho, Ilona Ervasti-Vaintola ja Joshua Larson valitaan uudelleen tehtäviinsä. Matti Lehti ja Birgitta Johansson-Hedberg ovat ilmoittaneet, etteivät he ole enää käytettävissä. Osakkeenomistajien nimitysvaliokunta ehdottaa, että hallituksen uusiksi jäseniksi valitaan Minoo Akhtarzand ja Heinz-Werner Binzel.

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvoston tehtävänä on huolehtia osakkeenomistajien etujen turvaamisesta.

Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet, puheenjohtajan ja

YHTIÖKOKOUKSEN VASTUULLA ON MUUN MUASSA:

- › tilinpäätöksen ja konsernitalinpäätöksen vahvistaminen
- › hallintoneuvoston varojen käsittely
- › voitonjakokelpoisten varojen käsittely
- › hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten nimittäminen
- › päättäminen vastuuvapaudesta hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle
- › hallintoneuvoston, hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkioista päättäminen
- › tilintarkastajan valitseminen

HALLINTONEUVOSTON TÄRKEIMMÄT TEHTÄVÄT OVAT:

- › valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa
- › antaa lausunto varsinaiselle yhtiökokoukselle tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastuskertomuksesta
- › käsitellä sellaisia ehdotuksia, jotka koskevat yhtiön toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai organisaation olennaista muuttamista

varapuheenjohtajan vuoden mittaiseksi toimikaudeksi. Hallintoneuvoston jäseneksi ei voida valita henkilöä, joka on täyttänyt 68 vuotta. Hallintoneuvoston kuuluu vähintään kuusi ja enintään 12 jäsentä. Helmikuussa 2011 jäseniä oli 10. Hallintoneuvoston kokouksiin osallistuu myös kolme henkilöstöryhmien edustajaa, jotka eivät ole hallintoneuvoston jäseniä. Kokous on päätösvaltainen, kun paikalla on enemmän kuin puolet jäsenistä. Vuonna 2010 hallintoneuvosto kokoontui 6 kertaa.

Hallitus

Hallitus vastaa konsernin hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä lainsäädännön, mukaan lukien osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokouksen ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti. Hallitukseen kuuluu viidestä kahdeksaan jäsentä. Yhtiökokous valitsee jäsenet yhden vuoden mittaiseksi toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen. Kokous on päätösvaltainen, kun paikalla on enemmän kuin puolet jäsenistä.

Hallituksen jäseneksi ei voida valita henkilöä, joka on täyttänyt 68 vuotta.

Vuonna 2010 hallitus kokoontui 11 kertaa. Yhtiön operatiivisen ja taloudellisen kehityksen ohjauksen ja valvonnan lisäksi tärkeimpiä aiheita vuoden aikana olivat Fortumin strategia, liiketoimintasuunnitelma, taloudellinen asema, tavoitteiden asettaminen, riskienhallinta ja riskipolitiikat sekä taloudellinen raportointi. Tärkeimpiin asioihin kuuluivat lisäksi investointi- ja divestointiasiat sekä Venäjän toiminnot.

Hallituksen kokouksissa käsiteltiin myös liiketoiminnan kestävää kehitystä ja johdon suoriutumista ja palkitsemista.

Kaikki hallituksen jäsenet, paitsi Ilona Ervasti-Vaintola (ei-riippumaton yhtiöstä; ristikkäinen valvontasuhde) ovat riippumattomia yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista. Toimitusjohtaja, talousjohtaja ja lakiasiaintohtaja (joka toimii hallituksen sihteerinä) osallistuvat hallituksen kokouksiin.

FORTUMIN HALLINTONEUVOSTO VUONNA 2010

Nimi	Syntymävuosi	Koulutus	Päätöimi	Läsnäolo kokouksissa
Puheenjohtaja Markku Laukkanen	1950	YTM	Kansanedustaja	5/6
Varapuheenjohtaja Sanna Perkiö	1962	TkT	Kansanedustaja	4/6
Martti Alakoski	1953		Liittopuheenjohtaja	5/6
Tarja Filatov	1963		Kansanedustaja	4/6
Sampsa Kataja	1972	OTK	Kansanedustaja	5/6
Kimmo Kiljunen	1951	VTT	Kansanedustaja	6/6
Katri Komi	1968	MMM	Kansanedustaja	4/6
Panu Laturi	1972	VTM	Puoluesihteeri, Vihreät	6/6
Juha Mieto	1949		Kansanedustaja	5/6
Jukka Mäkelä ¹⁾	1960	DI	Kansanedustaja	4/4
Helena Pesola	1947	YTM	Johtaja, KELA	6/6

1) Jukka Mäkelä ilmoitti eroavansa Fortumin hallintoneuvostosta 19.10.2010 lähtien. Hän siirtyi tuolloin Espoon kaupunginjohtajaksi.

Henkilöstön edustajina Fortumin hallintoneuvostossa olivat Jouni Koskinen, Kari Ylikauppila ja Sebastian Elg.

FORTUMIN HALLITUS VUONNA 2010

Nimi	Syntymävuosi	Koulutus	Päätöimi	Läsnäolo hallituksen kokouksissa	Läsnäolo valiokunta-kokouksissa
Puheenjohtaja Matti Lehti	1947	KTT	Johtaja	11/11	Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta, 5/5
Varapuheenjohtaja Sari Baldauf	1955	KTM	Johtaja	11/11	Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta, 5/5
Esko Aho	1954	VTM	Johtaja Nokia Oyj, johtaja, yhteistyösuhteet ja yhteiskuntavastuu. Johtokunnan jäsen.	11/11	Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta, 5/5
Ilona Ervasti-Vaintola	1951	OTK, VT	Sampo-konsernin pääalokimies, lakiasiaintohtaja ja Sampo Oyj:n hallituksen sihteeri. Konsernin johtoryhmän jäsen.	11/11	Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta ¹⁾ , 4/4, Tarkastus- ja riskivaliokunta, 1/1 ²⁾
Birgitta Johansson-Hedberg	1947	BA, PsK	Johtaja	11/11	Tarkastus- ja riskivaliokunta, 5/6
Joshua Larson ¹⁾	1966	Kansainvälisten suhteiden maisteri, venäjän kielen kandidaatti.	Yksityinen sijoittaja ja konsultti	7/7	Tarkastus- ja riskivaliokunta, 5/5
Christian Ramm-Schmidt	1946	dipl. ekon.	Senior Partner, Merasco Capital Oy	11/11	Tarkastus- ja riskivaliokunta, 6/6

1) Uusi jäsen 25.3.2010 lähtien

2) Jäsen 25.3.2010 asti

HALLITUKSEN TÄRKEIMMÄT TEHTÄVÄT:

- › yhtiön liiketoiminnan ja toimialojen strateginen kehittäminen ja ohjaus
- › toiminnan järjestäminen lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti
- › osinkopolitiikan määrittely
- › kirjanpidon ja taloushallinnon asianmukainen järjestäminen
- › ylimmän johdon nimittäminen
- › keskeisten riskien analysointi ja niitä koskevien ohjeiden antaminen toimitusjohtajalle
- › vuosittaisen toimintasuunnitelman vahvistaminen
- › päättäminen tulostavoitteiden asettamisesta yhtiölle ja sen johdolle
- › osavuositarkastusten, konsernitilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen hyväksyminen
- › osakeyhtiölaissa ja yhtiöjärjestyksessä määriteltyjen hallituksen tehtävien hoitaminen
- › merkittävistä investoinneista, divestoinneista ja liiketoimintajärjestelyistä päättäminen
- › hallituksen valiokuntien jäsenten nimitäminen
- › raportointi yhtiön johdon palkitsemisesta varsinaiselle yhtiökokoukselle

HALLITUKSEN JÄSENTEN TOIMINNAN ARVIOINTI:

- › Hallitus suorittaa vuotuisen itsearvioinnin

HALLITUKSEN KOKOUKSIA KOSKEVAT MENETTELYTAVAT:

- › kokoukset kutsutaan koolle sovittun aikataulun mukaisesti käsittelemään sovittuja teemoja sekä tarvittaessa muita asioita
- › puheenjohtaja laatii kokouksen esityslistan toimitusjohtajan, hallituksen sihteerin tai hallituksen muiden jäsenten esitysten pohjalta
- › hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan pyynnöstä puheenjohtaja kutsuu kokouksen koolle käsittelemään yksittäistä asiaa
- › kokouksessa käsitellään valiokuntien ja toimitusjohtajan raportit
- › aineisto toimitetaan hallituksen jäsenille viimeistään viisi päivää ennen kokousta

Muut konsernin johtoryhmän jäsenet osallistuvat kokouksiin tarvittaessa tai hallituksen kutsusta.

Hallituksen puheenjohtaja valmistelee hallituksen kokouksissa käsiteltävät ja päätettävät asiat yhdessä toimitusjohtajan kanssa.

Hallitus toimii hyväksymänsä työjärjestyksen mukaan.

➤ *Hallituksen työjärjestyksen pääkohdat esitetään vieressä.*

Hallitus tekee vuosittaisen itsearvioinnin toimintansa kehittämiseksi. Siinä arvioidaan työn tehokkuutta, hallituksen kokoa ja kokoonpanoa, kokouksissa käsiteltävien asioiden valmistelua ja keskustelun avoimuutta sekä hallituksen jäsenten mahdollisuutta itsenäiseen päätöksentekoon.

Hallituksen valiokunnat

Hallitus nimittää vähintään kolmijäsenisen tarkastus- ja riskivaliokunnan sekä nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan. Kummankin valiokunnan jäsenet ovat hallituksen jäseniä. Valiokuntien jäsenten toimikausi on yksi vuosi, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Kaikilla hallituksen jäsenillä on oikeus osallistua valiokuntien kokouksiin. Hallituksen sihteeri toimii valiokuntien sihteerinä. Hallitus on hyväksynyt valiokunnille kirjalliset työjärjestykset.

➤ *Hallituksen valiokuntien työjärjestysten pääasiallinen sisältö esitetään sivuilla 152.*

Tarkastus- ja riskivaliokunta

Tarkastus- ja riskivaliokunta avustaa hallitusta sen valvontatehtävien hoitamisessa Suomen listayhtiöiden hallintointikoodissa tarkastusvaliokunnille

määritettyjen tehtävien mukaisesti.

Tarkastus- ja riskivaliokunta tarkastaa vuosittain työjärjestyksensä, hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ja tarkastussuunnitelman sekä suorittaa työstään itsearvioinnin. Lisäksi tarkastus- ja riskivaliokunta tapaa säännöllisesti tilintarkastajia keskustellakseen tilintarkastussuunnitelmasta, tilintarkastusraporteista ja tilintarkastushavainnoista.

Tarkastus- ja riskivaliokunta raportoi työstään hallitukselle säännöllisesti jokaisen kokouksen jälkeen.

Maaliskuussa 2010 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen tarkastus- ja riskivaliokuntaan on kuulunut puheenjohtaja Birgitta Johansson-Hedberg ja jäsenet Joshua Larson ja Christian Ramm-Schmidt. Lisäksi Ilona Ervasti-Vaintola oli valiokunnan jäsen varsinaisen yhtiökokoukseen 2010 saakka.

Vuonna 2010 tarkastus- ja riskivaliokunta kokoontui 6 kertaa. Valiokunnan kokouksiin osallistuivat säännöllisesti myös tilintarkastajat, sisäisen tarkastuksen johtaja, talousjohtaja, corporate controller ja lakiasiainjohtaja valiokunnan sihteerinä sekä muita valiokunnan kutsumia henkilöitä.

Tärkeimmät vuoden aikana käsitellyt asiat olivat osavuositarkastusten, tilinpäätöksen, sisäisen tarkastuksen raportoinnin, riskienhallintaraportoinnin ja hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annettavan selvityksen arviointi sekä tiettyjen tärkeiden projektien ja asioiden valvonta, ulkoisen tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen laatiminen ja toiminnan lainmukaisuus.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta

Maaliskuussa 2010 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana on toiminut Matti Lehti ja jäsenenä

TARKASTUS- JA RISKIVALIOKUNNAN TEHTÄVIIN KUULUU TYÖJÄRJESTYKSEN MUKAISESTI:

- › seurata tilinpäätösraportoinnin prosessia
- › valvoa taloudellista raportointiprosessia
- › seurata yhtiön sisäisen valvonnan, mahdollisen sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta
- › käsitellä yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä antamaan selvitykseen sisältyvää kuvausta taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä
- › seurata tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta
- › arvioida lakisääteisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista tarkastettavalle yhtiölle
- › valmistella tilintarkastajan valintaa koskeva hallituksen päätösehdotus varsinaiselle yhtiökokoukselle
- › käsitellä selvitystä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
- › seurata yhtiön taloudellista asemaa
- › hyväksyä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeet
- › arvioida sisäisen tarkastuksen suunnitelmia ja raportteja
- › yhteydenpito tilintarkastajaan ja tilintarkastajan valiokunnalle valmistelemien raporttien arviointi

NIMITYS- JA PALKITSEMISVALIOKUNNAN TEHTÄVIIN KUULUU TYÖJÄRJESTYKSEN MUKAISESTI:

- › käsitellä, arvioida ja tehdä esityksiä konsernin ja johdon palkkausrahoituksesta sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmistä
- › seurata kannustinjärjestelmien toimivuutta varmistaakseen, että johdon palkitsemisjärjestelmä edistää yhtiön tavoitteita ja perustuu henkilökohtaiseen suoriutumiseen
- › arvioida toimitusjohtajan ja hänelle suoraan raportoivien johtajien suoriutumista ja palkitsemista
- › valmistella nimitys- ja palkitsemisasiota ja tehdä hallitukselle ehdotuksia toimitusjohtajan ja johtoryhmään kuuluvien henkilöiden nimitys- ja palkitsemisasiossa
- › avustaa tarvittaessa hallitusta raportoinnissa palkitsemisasiosta varsinaiselle yhtiökokoukselle

Esko Aho, Sari Baldauf ja Ilona Ervasti-Vaintola. Vuonna 2010 valiokunta kokoontui 5 kertaa. Muut säännölliset osallistujat valiokunnan kokouksissa olivat toimitusjohtaja, henkilöstöjohtaja ja lakiasiaintoimintajohtaja valiokunnan sihteerinä.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta raportoi työstään hallitukselle säännöllisesti jokaisen kokouksen jälkeen.

Tärkeimmät vuoden aikana käsitellyt asiat olivat johtoryhmän työn arviointi, palkkio- ja kannustinjärjestelmät, mukaan lukien johtoryhmän jäsenten suoritustavoitteiden asettaminen.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan tehtävä on johtaa konsernin liiketoimintaa ja hallintoa osakeyhtiölain, muun sovellettavan lainsäädännön ja hallituksen ohjeiden mukaisesti. Fortumin toimitusjohtaja toukokuusta 2009 lähtien on ollut DI, KTM Tapio Kuula (s. 1957).

Toimitusjohtajan tukena konsernin johtamisessa on konsernin johtoryhmä. Yhtiön hallitus arvioi toimitusjohtajan työtä vuosittain. Arviointi perustuu objektiivisiin kriteereihin, joita ovat muun muassa yhtiön tulos ja nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan toimitusjohtajalle asettamien tavoitteiden saavuttaminen.

Konsernin johtoryhmä ja liiketoimintarakenne

Konsernin johtoryhmään kuuluu tällä hetkellä yhdeksän jäsentä mukaan lukien toimitusjohtaja, jolle johtoryhmän jäsenet raportoivat. Konsernin lakiasiaintoimintajohtaja toimii johtoryhmän sihteerinä. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti kuukausittain. Lisäksi pidetään strategiaa, liiketoimintasuun-

nittelua ja tulosta koskevia kokouksia sekä johdon katselmuksia.

Konsernin johtoryhmä muun muassa asettaa strategiset tavoitteet, laatii konsernin vuotuisen liiketoimintasuunnitelman, seuraa tuloskehitystä, suunnittelee ja päättää määrätyissä puitteissa investoinneista ja yritysjärjestelyistä sekä seuraa tärkeimpiä päivittäisiä liiketoimintoja ja operatiivisten päätösten toteutusta.

Fortumin divisioonat ovat Power, Heat, Russia sekä Electricity Solutions and Distribution. Power-divisioonaan kuuluvat Fortumin sähköntuotanto, fyysinen tuotannonohjaus ja trading-toiminta sekä energia-alan asiantuntijapalvelut. Heat-divisioona sisältää sähkön ja lämmön yhteistuotannon (CHP), kaukolämpö- ja kaukokylmätoiminnan sekä yritysten lämpöratkaisut. Russia-divisioona kattaa sähkön ja lämmön tuotannon ja myynnin Venäjällä. Divisioonaan kuuluvat OAO Fortum ja Fortumin hieman yli 25 %:n osuus TGC-1:stä. Electricity Solutions and Distribution -divisioona vastaa Fortumin sähkön vähittäismyynnistä sekä sähkön-siirrosta. Divisioona koostuu kahdesta liiketoiminta-alueesta: Distribution ja Electricity Sales. Esikuntatoiminnot ovat Finance, Corporate Relations and Sustainability, Corporate Human Resources ja Corporate Strategy and R&D.

Sisäinen tarkastus

Konsernin sisäinen tarkastus arvioi ja varmistaa Fortumin sisäisen valvonnan riittävyttä ja tehokkuutta. Se arvioi myös eri liiketoimintaprosessien tehokkuutta, riskienhallinnan riittävyttä sekä esimerkiksi lakien, asetusten ja sisäisten ohjeiden noudattamista. Työn

perustana ovat kansainväliset sisäisen tarkastuksen ammattistandardit.

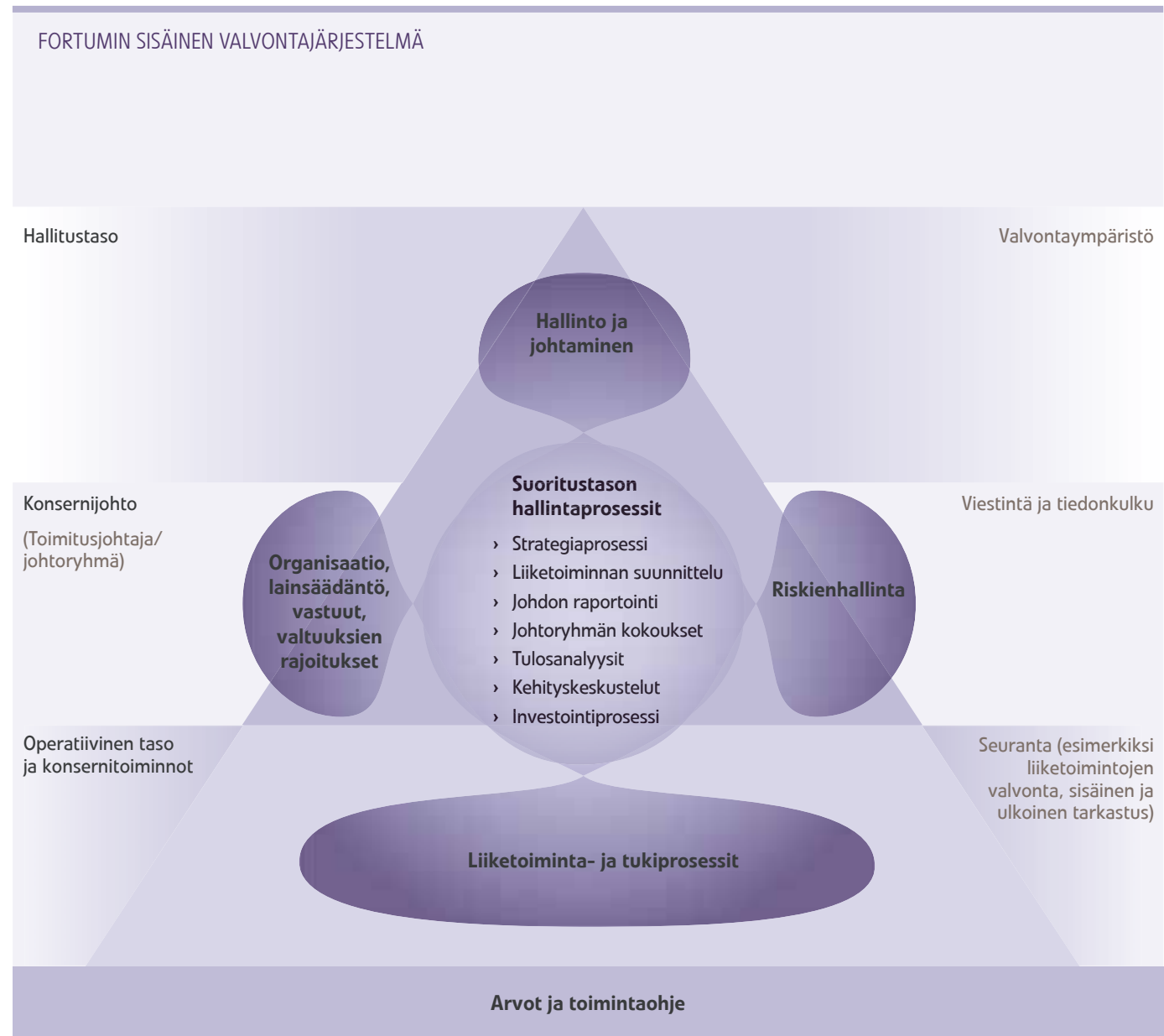
Konsernin sisäinen tarkastus on riippumaton Fortumin divisioonista ja muista yksiköistä. Se raportoi konsernin hallituksen tarkastus- ja riskivaliokunnalle sekä hallinnollisesti talousjohtajalle. Konsernin sisäisen tarkastuksen toimenkuva, valtuudet ja vastuu on virallisesti määritelty toimintaohjeessa. Toimintaohjeen ja vuotuisen tarkastussuunnitelman hyväksyy tarkastus- ja riskivaliokunta.

Tilintarkastus

Yhtiöllä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastaja valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Tilintarkastajaksi valittiin 25.3.2010 pidetyssä Fortum Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö Deloitte & Touche Oy. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Jukka Vattulainen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät

Fortumin hallitus hyväksyy konsernin riskipolitiikan, jossa määritellään riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja vastualueet sekä Fortumin riskienhallintaprosessi. Fortumin riskienhallintaprosessi on myös sisäänrakennettu sisäiseen valvontaan, jonka viitekehys on määritelty prosessitason riskiarviointeihin perustuen. Taloudellisen raportoinnin kontrollit on luotu noudattaen samaa toimintatapaa. Fortumin sisäisen valvonnan viitekehys sisältää elementtejä

COSO-viitekehyksestä, jonka on julkaisut Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.

+ Lisätietoja Fortumin riskienhallintaprosessista ja merkittävimmistä riskeistä on sivuilla 51–56 ja 81–89.

Valvontaympäristö

Fortumin sisäinen valvontajärjestelmä tukee konsernin strategian toteuttamista ja varmistaa säännösten noudattamisen. Fortumin arvot ja toimintaohje ovat sisäisen valvontajärjestelmän kivijalka. Järjestelmä perustuu konsernitason rakenteisiin ja prosesseihin sekä liiketoiminnan ja tukiprosessitason kontroleihin. Hallituksen asettama tarkastus- ja riskivaliokunta valvoo riskienhallintaa konsernissa. Riskienhallintajohtajan johtama riippumaton

konsernin riskienhallintayksikkö raportoi talousjohtajalle ja toimitusjohtajalle viikoittain ja kuukausittain sekä säännöllisesti tarkastus- ja riskivaliokunnalle. Se vastaa myös konsernin riskipositivoiden raportoinnista ja riskienhallintajärjestelmän ylläpitämisestä. Konsernin talousjohtajan esikunta ja corporate controllerin johtama konsernilaskenta ovat vastuussa taloudellisen raportoinnin yleisestä valvontajärjestelmästä.

Riskien arviointi

Riskienhallintaprosessiin sisältyy myös taloudelliseen raportointiin liittyvien riskien tunnistus ja analysointi vuosittain. Lisäksi kaikki uudet riskit pyritään analysoimaan ja raportoimaan heti kun ne on tunnistettu. Liiketoimintariskit raportoidaan perusteellisesti suunniteluprosessin yhteydessä ja seuranta on integroitu toiminnanjohtamiseen säännöllisen raportoinnin avulla. Kontrollien riskiarviointi on ollut perustana prosessitason sisäisen valvontajärjestelmän kehittämisessä sekä taloudellisen raportoinnin kontrollipisteiden määrittämisessä. Kontrollien riskiarvioinnin ja prosessitason valvonnan tulokset on raportoitu tarkastus- ja riskivaliokunnalle. Valvontajärjestelmää on muutettu vuoden 2010 aikana vastaamaan uuden organisaation tarpeita. Kontrollien varmistamiseen organisaatioissa on muodostettu projekti, jonka puitteissa ne käydään systemaattisesti eri organisaatioissa läpi.

Valvontatoiminnot

Fortumin organisaatio on hajautettu ja valtaa ja vastuuta on delegoitu divisioonille valvontavastuiden muodossa. Eräät alueet, kuten hyödykepörssitoimintaan liittyvä riskinvalvonta on enemmän keskitetty organisaatioissa. Kullakin divisioonalla on oma henkilöstönsä ja muut resurssit. Liiketoimintaprosesseissa sovelletaan valvontatoimintoja ja talou-

FORTUMIN TOIMINNANJOHTAMISPROSESSI

dellisen raportoinnin näkökulmasta niillä varmistetaan, että mahdolliset virheet tai poikkeamat ehkäistään, löydetään ja korjataan. Fortumin viitekehys politiikoille ja ohjeistuksille varmistaa kaikkien toimintojen hallinnan.

Talousraportoinnin ohjeet (Controller's manual) asettavat standardit taloudelliselle raportoinnille. Konsernilaskenta määrittää talousraportoinnin kontrollipisteiden periaatteet ja kontrollit kattavat koko taloudellisen raportointiprosessin. Kuitenkin se organisaation osa, joka vastaa kyseessä olevien kontroleiden toteuttamisesta, vastaa myös niiden tehokkuudesta. Kontrollit ovat joko osa transaktioprosessia tai osana kuukausi- ja vuosiraportointiprosessia, kuten täsmäytykset ja analyysit, joilla varmistetaan raportoinnin oikeellisuus.

Viestintä ja tiedonkulku

Talousraportoinnin ohjeet (Controller's manual), sisältäen laskentamanuaalit, investointimanuaalit sekä raportointiohjeet ja periaatteet ovat kaikkien taloudelliseen raportointiin osallistuvien saatavilla yhtiön intranetissä. Prosesseja ja niihin liittyvää dokumentaatiota on monilla alueilla kehitetty vuoden 2010 aikana. Lisäksi konsernin riskienhallinta ja konsernilaskenta järjestävät säännöllisesti kokouksia, joissa jaetaan tietoa prosesseista ja käytännöistä. Sijoitajasuhteet ja talousviestintä ylläpitävät yhdessä konsernilaskennan kanssa ta-

loudellisen tiedon julkaisemista koskevia ohjeita.

Seuranta

Tuloksia seurataan kuukausiraportoinnin avulla. Tämän lisäksi konsernijohdon ja divisioonien johtajien kanssa neljännesvuosittain pidettävät tulokokoukset sisältyvät toiminnanjohtamisprosessiin. Tuloksen lopullisesta arvioinnista vastaa hallitus ja sen tarkastus- ja riskivaliokunta.

Tulokokouksien seurannalla varmistetaan myös sisäisen valvonnan toimivuus. Kukin divisioona vastaa oman vastualueensa valvonnan tehokkuudesta osana yleistä sisäistä valvontaa. Divisioona- ja konsernitason controller-ryhmät vastaavat taloudellisen raportoinnin prosessien arvioinnista. Tämän lisäksi konsernin riskienhallinnalla on divisioonien riskikontrollin kanssa kuukausittaiset kokoukset, joissa käsitellään myös valvonta-asioita. Myös konsernin sisäisen tarkastuksen agendaan kuuluu talousraportointiin liittyviä osa-alueita, ja sisäistä valvontaa arvioidaan aina näissä tarkastuksissa. Lisäksi valvontamaturiteetteja seurataan säännöllisissä arvioinneissa.

WWW.FORTUM.COM/HALLINTO

Lue lisää Fortumin hallinnosta ja johtamisesta verkossa.